

انگلیس‌ها و تقی زاده

انگلیس‌ها تقی زاده را به جرم وطن دوستی
می‌رانند و نمی‌خواهند

اگر برپری چون ملك باسماں
این سند معتبر را آقای علی مشیری (مقیم لندن) از رشید وزارت امور خارجه انگلیس
عکس برداری کرده و برای جناب ناصح ناطق به طهران فرستاده - جناب ایرج افشار از ناصح
ناطق گرفته و مجله یغما از ایرج افشار. استاد دقیق و مورخ باایمان دکتر جواد شیخ الاسلامی
آن را ترجمه فرموده و اینک برای ثبت تاریخ نقل می‌شود .

مجله یغما افتخار دارد که وطن دوستان واقعی کشور را می‌شناساند مگر دشمنان ایران
و تقی زاده که : (چودستشان نرسد لاجرم بنیکی خویش) عبرت گیرند و در پابند که :

خود مبندار پیش اهل نظر
گوهر مردمی نهان ماند
وز بد و نیک داستان ماند
بنمانند مردم از بد و نیک

حبیب یغمائی

در ۲۴ اردیبهشت ۱۳۱۲ قرارداد جدید نفت به مجلس رفت و در اوایل خرداد همین
سال به تصویب رسید. سه ماه بعد (در شهریور ۱۳۱۲) کابینه حاج مخبر السلطنه هدایت استعفا
داد و کابینه جدید ایران به شرح زیر تشکیل شد :

نخست وزیر	ذکاء الملك فروغی
وزیر دارائی	علی اکبر خان داور
وزیر دادگستری	محسن صدر (صدرالاشراف)
وزیر راه	علی منصور (منصور الملك)
وزیر جنگ	سردار اسعد (جعفر قلی خان بختیاری)
وزیر خارجه	سید باقر خان کاظمی (مذهب الدوله)
کفیل وزارت معارف و اوقاف	علی اصغر خان حکمت
وزیر پست و تلگراف	محمد علی میرزادولت‌شاهی (مشکوة الدوله)
رئیس کل تجارت	میرزا علی اکبر خان بهمن
رئیس کل اداره کل فلاح و صناعت	مصام الملك بیات

گزارشهایی که در زیر به نظر می‌رسد مربوط به ترکیب جدید کابینه ایران است که
در همان تاریخ (شهریور ۱۳۱۲) از تهران به لندن مخابره شده .

استعفای کابینه ایران

گزارش تلگرافی مورخ سیزدهم سپتامبر ۱۹۳۳ از مسترمالت (کاردار سفارت بریتانیا در تهران) به سر جان سیمون وزیر خارجه بریتانیا درلندن

مشخصات سند: E 5400/47/34

«... حکومت ایران در سیزدهم دسامبر مستعفی شد و قرار است کابینه‌ای جدید تحت ریاست نخست وزیری جدید تشکیل شود. وزیر خارجه (فروغی) و وزیر دارائی (تقی‌زاده) کاندیدهای احتمالی این پست هستند. دلیل استعفای کابینه ذکر نشده، ولی ظاهراً منظور از این تغییر دولت نشان دادن شخصی فعالتر به جای نخست وزیر مسن (مهدیقلی خان هدایت) است...»

توضیح: در وزارت امور خارجه انگلستان رسم بر این است که پای هر گزارشی که از کشورهای خارجه می‌رسد یکی دو تن از مدیر کل‌های صاحب‌نظر عقاید و استنباطات خود را می‌نویسند و اصل گزارش را توأم با این اظهار نظرها به نظر معاون سیاسی وزارت خارجه، و احتمالاً به نظر خود وزیر امور خارجه، می‌رسانند. سپس بر مبنای عقایدی که ابراز شده، دستورالعمل‌ها و تعلیمات رسمی سیاسی برای وزرای مختار و سفرای بریتانیا در محل‌های موردیشان فرستاده می‌شود. اینک اظهار نظر یکی از کارشناسان مسائل ایران در پای گزارش بالا:

فکر می‌کنم اگر تقی‌زاده نخست وزیر بشود برای ما جای تأسف و پشیمانی خواهد بود زیرا این مرد سیاستمداری است ناسیونالیست که حس ملت‌گرایی اش در این اواخر حدت و شدت یافته است. از آن طرف، ممکن است که بودن فروغی در رأس وزارت امور خارجه بیش از نخست وزیری اش برای ما مفید باشد. ولی تا موقعی که تحقیقاً معلوم نشده که چه کسی قرار است جانشین وی (در وزارت خارجه) بشود، اظهار نظر قطعی در این باره غیر ممکن است. از خود هدایت البته نمی‌شد چشم امید داشت ولی اینهم انتظار بیهوده‌ای است که فکر کنیم با ترکیبی نوین از رجال کشور، کابینه‌ای که قادر به تحمل بار مسئولیت‌ها باشد بوجود خواهد آمد...»

گزارشی دیگر: (تهیه شده درلندن بر مبنای گزارش خبرنگار مخصوص تایمز از تهران) مشخصات سند: E 5514/47/34 (مورخ نوزدهم سپتامبر/۱۹۳۳)

«... مخبر روزنامه تایمز اسامی اعضای جدید کابینه ایران را به لندن تلگراف کرده است. این کابینه تحت ریاست میرزا محمد علی خان فروغی تشکیل شده است و اعضای آن در روز هیجدهم دسامبر به مجلس معرفی شدند و نخست وزیر ضمن معرفی آنها اعلام داشت که سیاست دولت کنونی ادامه سیاست دولت قبلی است...»

اظهار نظرهای کارشناسان:

۱ - برای شرح حال مفصل کاظمی (وزیر خارجه جدید) رجوع شود به صفحه ۱۰ گزارش شماره ۲۲ با مشخصات E 2181.

این مرد در دوره سفارتش در بنداد، از هر حیث که فکر کنیم، کاری مهم صورت نداد ولی از آن طرف ممکن است که تعلیمات و دستورالعمل‌های سیاسی تهران مانع از این بوده که

وی در دوران مأموریتش در عراق بهتر کار کند.

۲ - دو وزیر دیگر این کابینه که مخصوصاً از نظر ما اهمیت دارند یکی صدر است که وزیر دادگستری شده. درباره این شخص هر چه در پرونده‌های خودمان گشتم شرح حالی پیدا نکردم و احتمالاً شخصیت معروفی نیست. دیگری وزیر دارایی جدید داور است که حقوقدانی لایق و ورزیده است و در دوران وزارت طولانی‌اش در دادگستری رویهمرفته وزیری موفق بوده است.

۳ - نکته‌ای که در این تغییر و تبدیل‌ها از همه جالبتر است بیکار شدن تقی‌زاده است. اما بیرون ماندن وی از کابینه زیاد ایجاد تعجب نمی‌کند زیرا خودش کاندید نخست وزیری بود و به علاوه آبش با فروغی توی یک جوی نمی‌رفت.

امضاء کارشناس اول: رندل امضای دیگر (لایق‌رأ)

اظهار نظر سوم (بوسیله یکی دیگر از کارشناسان وزارت خارجه بریتانیا):
تقی‌زاده خود را زرنکتر از رضاشاه نشان داد و در نتیجه از کابینه بیرونش گذاشتند. همین چند هفته پیشتر کسی بانهایت اطمینان بمن میگفت که **اجل تقی‌زاده نزدیک شده**.
امضاء: D

کشف شهر عظیم هخامنشیان در ساحل خلیج فارس

به همت مهندسی اسماعیل یغمائی

نقل از روزنامه اطلاعات ۲۶ فروردین ۲۵۳۷

«شهر عظیمی که یادگار دوران هخامنشیان است، به سرعت از دل خاکهای حاشیه خلیج فارس (منطقه سنگ سیاه بر ازجان) خارج میشود و ستونها و ایوانها و تالارهای شگفت‌انگیزی که تا بحال از دل خاک خارج شده، باستان‌شناسان نامدار ایرانی و خارجی را غرق در بهت و حیرت کرده است. بعقیده باستان‌شناسان کاخ مکشوفه هخامنشیان اهمیتی در حدود پاسارگاد دارد و می‌تواند نشانه تسلط کامل ایرانیان قدیم بر سراسر منطقه خلیج فارس باشد.

شهر عظیم هخامنشیان که هم‌اکنون قسمتهایی از آن از دل خاک خارج شده، بوسیله گروه باستان‌شناسان وابسته به مرکز باستان‌شناسی ایران به سرپرستی آقای اسماعیل یغمائی کشف شده است و ماحصل این حفاریها، کشف یک تالار بزرگ با چند ایوان و ۱۶ ستون بزرگ سنگی و چهار در ورودی و حیاط‌های بزرگ و داهروهای عریض و پیچ در پیچ است ...

آنچه در جریان این حفاریها آشکار شده است، آثار و شواهدی است از وجود تشکیلات عظیم بحری ایرانیان قدیم. فاصله درودگاه بادریا حدود ۵۰ کیلومتر است ...»